

Lituanistinio (baltistinio) palikimo tyrimų sklaidos skatinimas

Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Taikomosios kalbotyros instituto Lietuvių kalbos katedra

Tarptautinė konferencija, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui ir
Prano Skardžiaus 120-osioms gimimo metinėms

TAUTA IR TAPATYBĖ KALBOJE

(2018 m. gegužės 25–27 d., Nida)

Konferencija organizuojama pagal ES SF finansuojamą projektą
„Užsienio baltistikos centrų ir Lietuvos mokslo ir studijų institucijų bendradarbiavimo skatinimas“
(Nr. 09.3.1-ESFA-V-709-01-0002)

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

TAUTA IR TAPATYBĖ KALBOJE
(2018 m. gegužės 25–27 d., Nida)
PROGRAMA

Konferencijos mokslinis komitetas

Prof. dr. Irena Smetonienė (Vilniaus universitetas, **pirmininkė**)

Prof. dr. Pietro Umberto Dini (Pizos universitetas)

Prof. dr. Vytautas Kardelis (Vilniaus universitetas)

Habil. dr. Christiane Schiller (Humboldtų universitetas,
Berlynas)

Prof. dr. Pēteris Vanags (Latvijos universitetas, Stokholmo
universitetas)

Konferencijos organizacinis komitetas

Doc. dr. Vilma Zubaitienė (Vilniaus universitetas, **pirmininkė**)

Agnė Lisauskaitė (Vilniaus universitetas)

Aistė Markevičienė (Vilniaus universitetas)

Greta Mierkytė (Vilniaus universitetas)

Gegužės 25 diena (penktadienis)

9.00 Išvykimas iš Vilniaus

16.00 Vakarienė (Nidoje)

17.00 **KONFERENCIJOS ATIDARYMAS**

Pirmininkauja VYTAUTAS KARDELIS

17.00–17.30 KRISTINA RUTKOVSKA (Vilniaus universitetas).

Leksikografinė pasaulio vaizdo kalboje rekonstrukcija

17.30–18.00 MARIUS SMETONA (Vilniaus universitetas).

Ką jaunimui reiškia sąvokos kalba, tauta, valstybė

18.00–19.00 IRENA SMETONIENĖ (Vilniaus universitetas).

Sąvokos kalba, tauta, valstybė šiuolaikiniuose diskursuose

19.00–21.00 **ETNOLINGVISTIKOS DIRBTUVĖS**

Dirbtuves organizuoja KRISTINA RUTKOVSKA, IRENA SMETONIENĖ, MARIUS SMETONA IR IRENA SNUKIŠKIENĖ

Gegužės 26 diena (šeštadienis)

9.10–12.10 RYTINIS POSĖDIS

Pirmininkauja IRENA SMETONIENĖ

9.00–9.20 DANGUOLĖ MIKULĖNIENĖ (Lietuvių kalbos institutas).

Pranas Skardžius ir lietuvių tarmėtyra

9.20–9.40 DAIVA ALIŪKAITĖ (Vilniaus universitetas).

Vertybinių dėmenys tarmės ir bendrinės kalbos conceptuose

9.40–10.00 ANTANAS SMETONA (Vilniaus universitetas).

Mes gramatikoje

10.00–10.20 LAIMUTĖ BALODE (Helsinkio universitetas, Latvijos universiteto Latvių kalbos institutas).

Ką liudija apie tautiškumą ir identitetą latvių asmenvardžių keitimo duomenys

10.20–10.30 VIDAS KAVALIAUSKAS (Lietuvos edukologijos universitetas, Sakartvelo technikos universiteto Lietuvių kalbos ir kultūros centras), IRAKLI DADAURI (Vilniaus universitetas, Sakartvelo technikos universiteto Lietuvių kalbos ir kultūros centras). *Kirčiuotų tekstų chrestomatijos (lietuvių poezija ir proza) sandara ir paskirtis*

10.30–10.50 KAVOS PERTRAUKA

10.50–12.30 DARBAS SEKCIJOSE

1 sekcija

Pirmininkauja VYTAUTAS KARDELIS

10.50–11.10 DAIVA KARDELYTĖ-GRINEVIČIENĖ

(Lietuvių kalbos institutas).

Tarmė = vertybė? Žvilgsnis iš vidaus

11.10–11.30 JOLITA URBANAVIČIENĖ

(Lietuvių kalbos institutas).

Rytų aukštaičių vilniškių savivertė: tarminio kalbėjimo prestižas ir stigmatizavimas

2 sekcija

Pirmininkauja VILMA ZUBAITIENĖ

JONAS DRUNGILAS

(Lietuvos istorijos institutas),

MINDAUGAS ŠINKŪNAS

(Lietuvių kalbos institutas).

Surasta dar viena XVII a. lietuviška priesaika

JOLANTA GELUMBECKAITĖ

(Frankfurto prie Maino Goethe's universitetas). *Europos kultūrinės tradicijos tąsa pirmoje lietuviškoje Wolfenbüttelio postilėje (1573/1574)*

- 11.30–11.50** REGINA RINKAUSKIENĖ
(Lietuvos edukologijos universitetas).
Aukštaitiški atspindžiai XIX a. raštuose: įvardžio sistema
- 11.50–12.10** GINTARĖ JUDŽENTYTĖ
(Vilniaus universitetas).
Erdvės raiškos skirtumai aukštaičių ir žemaičių tarmėse
- 12.10–12.30** LIDIJA LEIKUMA
(Latvijos universitetas). *Keletas pastabų apie latgaliečių kalbos genityvą*
- 12.30–14.00** PIETŲ PERTRAUKA
- 14.00–15.40** **DARBAS SEKCIJOSE**
- 1 sekcija**
Pirmininkauja IRENA SMETONIENĖ
- 14.00–14.20** VILJA SAKALAUŠKIENĖ
(Lietuvių kalbos institutas).
Žmogaus konceptas vakarų aukštaičių kauniškių šnektose
- 14.20–14.40** JŪRATĖ LUBIENĖ
(Klaipėdos universitetas).
Grybų pavadinimai – tradicijų liudytojai ir vertybinių nuostatų reiškėjai
- 14.40–15.00** TATJANA VOLOGDINA
(Vroclavo universiteto Lietuvių kalbos ir kultūros studijų centras).
Augalai lietuvių užkalbėjimuose
- DIEGO ARDOINO
(Vilniaus universitetas).
Constantinus Syrwid Romoje. Naujas Konstantino Sirvydo autografas ir jo rašysenos ekspertizė
- VILMA ZUBAITIENĖ
(Vilniaus universitetas).
Tautos atspindžiai Mažosios Lietuvos žodynuose
- ERIKA JASIONYTĖ-MIKUČIONIENĖ
(Vilniaus universitetas).
Komplementinių jungtukų jog ir kad funkcijos senojoje ir dabartinėje lietuvių kalboje
- 2 sekcija**
Pirmininkauja VILMA ZUBAITIENĖ
- ONA ALEKNAVIČIENĖ
(Lietuvių kalbos institutas).
Frazeologija – socialinio ir kultūrinio tapatumo konstravimo ir rekonstravimo įrankis
- CHRISTIANE SCHILLER
(Berlyno Humboldtų universitetas).
Lietuvių etnografijos medžiaga Marburgo Vokiečių kalbos atlaso archyve
- DALIA KISELIŪNAITĖ
(Lietuvių kalbos institutas).
Kalbų ir kultūrų santykiai „Nidos mokyklos kronikoje“

- 15.00–15.20** JOWITA NIEWULIS-GRABLUNAS (Poznanės Adomo Mickevičiaus universitetas). *Ar Lenkijos lietuviams vardas ir pavardė – tautiško tapatumo rodiklis?* BIRUTĖ TRIŠKAITĖ (Lietuvių kalbos institutas). *Petras Gotlybas Milkus – Karaliaučiaus universiteto Lietuvių kalbos seminaro docentas*
- 15.20–15.40** JOANNA TABOR (Varšuvos universitetas). *Kalbos kultūros klausimas S. Kymantaitės-Čiurlionienės kritikos straipsnių rinkinyje „Lietuvoje“* ANTA TRUMPA (Latvijos universiteto Latvių kalbos institutas). *Etnonimai XVI–XVII a. Latvių kalbos tekstuose: latviai, lietuviai, rusai*
- 15.40–16.00** **KAVOS PERTRAUKA**

VAKARINIS POSĖDIS

Pirmininkauja VYTAUTAS KARDELIS

- 16.00–16.20** NORBERT OSTROWSKI (Krokuvos universitetas). *Perkūno ir aitivaro etimologijos.*
- 16.20–16.40** LINA PESTAL (Vienos universitetas). *Lietuvių ir lietuvių kalbos įvaizdis Augusto Schleicherio laiškuose Francui Miklošičiui*
- 16.40–17.00** GINA KAVALIŪNAITĖ (Vilniaus universitetas). *Lietuvos pristatymas reklaminiuose XVII a. vidurio leidiniuose Anglijoje*
- 17.00–17.20** EDMUNDAS TRUMPA (Latvijos universitetas). *Spaudos draudimo Lietuvoje ir Latvijoje (1864–1904) motyvai: esminiai panašumai ir skirtumai*
- 17.20–17.30** AGNIESZKA EMILIA REMBIAŁKOWSKA (Varšuvos universitetas). *Apie kalbotyros uždavinius ir kalbininkų tipus Prano Skardžiaus raštuose*
- 17.30–18.00** **BAIGIAMOSIOS DISKUSIJOS**

Gegužės 27 diena (sekmadienis)

- 9.00** Išvykimas iš Nidos
- 11.00–19.00** **ESKURSIJA** maršrutu Švėkšna–Šilutė–Žemaičių Naumiestis–Degučiai–Bitėnai–Rambynas
- 21.00** Planuojama pasiekti Vilnių